ч. 195 (10.872). Львів, субота 4. вересня 1926 Оплачено почтову таксу готівкою. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Сесія Ради Ліґи Націй.

Женева, 2. вересня 1926.

Спеціяльна комісія Ліґи Націй, покликана до випрацювання нового статуту Ліґи, скінчила вчора наради в справі несталих місць у Раді. Комісія приняла остаточно такий проєкт:

Передбачується побільшення складу Ради Ліґи на 3 непостійних членів. Усі непостійні члени будуть вибирані на 3 роки, при чому одна третина буде вибирана щорічно. Зібрання Ліґи могтиме вибирати поновно на час 3 літ трьох членів Ради, що мають півпостійні мандати.

Зібрання вирішить, котрий з 9 членів, покликаних до Ради Ліґи в біжучім році, матиме однорічні, дворічні чи трирічні мандати. Крім того зібрання може зарядити в 1926 р. вибір 2/3 голосами більшости. Десиґнування трьох членів на півпостійні місця не може позбавлювати зібрання його управнення, застереженого в попередній статті проєкту десиґнування на поновний вибір одного або кількох членів Ради, що уступають з непостійного місця в будучім або в 1928 році.

Проєкт комісії визнано компромісовим, що всеж таки може заспокоїти аспірації тих держав, які виступили з домаганнями постійного місця в Раді Ліґи.

Еспанія абсентується.

Сьогодня рано розпочалася чергова сесія Ради Ліґи Націй. На засіданні Еспанія не була репрезентована. Аґенція Аваса довідується, що еспанський уряд, не чекаючи на децизію Ради, постановив уже тепер зголосити незаінтересування до праць Ліґи Н. Мадритський уряд має про цю постанову повідомити генеральний Секретаріят Ліґи Націй завтра. На засіданні не було також представника Бразилії. Обговорювано на ньому денний порядок нарад Ради.

Перед тим мін. Бріян відбув конференцію з Чемберленом, фон Гешом, Бенешом і Сокалем.

Декларація Польщі.

На засіданні реорганізаційної комісії польська делеґація поставила дві поправки, які виразніше прецизують учорашню польську декларацію. Поправки принято. Друга з них звучить:

„Польща, признаючи слушність домаганням Еспанії, стверджує заразом, що хоч піддержує домагання в справі постійного місця, то готова в теперішній політичній ситуації не протиставитися такому розвязанню, яке може усунути крізу в лоні Ліґи Націй".

Після того велася дискусія довкола спрецизування поправок Еспанії. Поставлено знов кілька поправок, а що не прийшло до їх узгіднення, засідання в год. 8·30 перервано, щоби зредаґувати текст. Найближче засідання завтра в год. 10. рано. На тому засіданні має бути остаточно принятий рапорт комісії.

Критичне положення в Еспанії.

Становище Прімо де Рівери захитане?

Льондон, 2. вересня 1926.

Із Мадрида повідомляють, що теперішнє положення Еспанії можна назвати дуже поважним. На вулицях і в льокалях замітне зденервування. Населення затрівожене стрілами, які чути було останньої ночі.

Загалом кажуть, що упадок теперішнього уряду неминучий, коли диктатор не зможе осягнути значних успіхів у ділянці закордонної політики. Король заняв тепер неприхильне становище до Прімо де Рівери. Вижидають нетерпляче повороту короля до Мадрида.

У столиці введено гостре військове поготівля. На головних вулицях появляються правильні військові патрулі. Доріг і мостів на провінції пильнує також військо. „Дейли Експрес" повідомляє, що король іменував генерала Беренавера, бувш. надкомісаря Марока, начальником двірської гвардії.

Конференція в справі Танжеру.

Берлін, 2. вересня 1926.

Кореспондент „Берлінер Таґеблятy" повідомляє, що хоч проєкт Еспанії в справі скликання танжерської конференції стрінувся з рішучою відмовою Англії і Франції, то таки в тій справі мають навязати переговори з еспанським делеґатом Балясіосом, зараз після приїзду англійських і французьких делеґатів.

Румунія предкладає СРСР пакт безпеки.

Берлін, 2. вересня 1926.

„Дайтше Альґ. Цтґ." повідомляє, що румунський уряд, аби забезпечити собі спокій на східних границях, предложив радянському урядові пакт безпеки на протяг 10 літ. В предложенні не згадується про можливість зміни границь. Радянський уряд досі не відповів на це предложення.

Ґрецькі офіцери грозять.

Відень, 2. вересня 1926.

Тутешні часописи повідомляють з Атен, що ґрецькі офіцери вельми невдоволені, що не утворено коаліційного уряду. Офіцери лише такий уряд уважають ґарантією управильнення політичних відносин. Домагаються також усунення з армії небажаних осіб. Військо готове негайно інтервеніювати, колиб положення в цій справі не поправилося.

Стан облоги в Шанґаю.

Льондон, 2. вересня 1926

В Шанґаю буде проголошений стан облоги. До Ганков прибув англійський кружляк, а також инші закордонні воєнні кораблі. Побоюються поважних сутичок між автохтонним населенням і Англійцями. Ходять слухи, що на випадок сутичок Англійці обсадять негайно побереже Кантону.

Війна в Нікараґуї.

Льондон, 2. вересня 1926.

Як повідомляють із Манаґуї (Нікараґуа) урядова армія розбила революціонерів біля заливу Фонзека. Комунікація повстанців з їх головною кватирою перервана. Вони оставили 5 скорострілів і 500 крісів.

Католики в Мексику.

Льондон, 2. вересня 1926.

Католицький епископат в Мексику звернувся до Національного Зібрання з проханням змінити або відкликати релігійну клявзулю в конституції, бо на цій клявзулі опирається декрет президента, спрямований проти католицької церкви.

Ураган в Еспанії.

Відень, 2. вересня 1926.

З Мадрида повідомляють, що поспішний поїзд Барсельона-Валенсія вискочив зі шин з причини урагану, який саме лютував там. Згинуло 20 людей, а 36 є ранених.

Ураган навістив також Катальонію, Кастилію і Естремадуру. В Барсельоні й околицях злива заподіяла великі шкоди. Згинуло 36 людей. У Сан Бандельо підчас бурі наступила експльозія, яка знищила 5 домів. Згинуло 5 людей, а 3 тяжко ранені. В окрузі Каталіна вбитих було більше як 30 людей. Матеріяльні шкоди обчислюють на кілька міліонів пезет.

Відгомін зловживань у спіртовім монополю.

Варшава, 2. вересня 1926.

„Монітор" подає, що директора державного спіртового монополю д-ра Яна Подкоморського звільнено з держ. служби на основі § 16. закону про держ. цивільну службу. Димісію дістав також начальник фінансового виділу президії Ради міністрів Фелікс Шимчак.

З судової салі.

За участь у демонстраціях безробітних.

Львів, 3. вересня 1926.

Вчора по 4-денній розправі проголошено вирок у справі Д. Мерера і тов., обвинувачених за злочин публичного насильства з § 81 і 87 к. з., який поповнили підчас демонстрацій безробітних дня 7. квітня ц. р. Засуджені: 1) Давид Мерер на 2 роки тяжкої тюрми, 2) Иосиф Цін на 5 місяців, 3) Михайло Макетин на 3 місяці, 4) Франц Островський на 3 тижні арешту, 5) Михайло Сенюта увільнений, 6) Франц Чижевський на 3 тижні, 7) Иосиф Момоцький на 5 місяців, 8) Люзер Гольд на три дні арешту, 9 Ензель Ступ увільнений, 10) Иосиф Ґріффель на 2 місяці, 11) Михайло Цін на 2 роки, 12) Ізраель Сорока на 1 місяць. Усім засудженим вчислено слідчий арешт від 7. квітня. Трьом засудженим завішено відбуття кари на 3 роки.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних оборотах 8·96—8·97.

Збіжа.

Зацікавлення пшеницею і житом лише добірної якости. Попитують за білою добірної якости. Обильна конюшиною, добірної якости. Подача маку. На загал обороти скромні. Тенденція вдержана. Настрій вижидаючий. Ціни оціночні без трансакцій: пшениця нова двірська з неґ. дост. 44·75, пшениця нова селянська з неґ. дост. 41, жито нове з неґ. дост. 39, овес новий з неґ. дост. 23·50.

Vis maior?

Львів, 3. вересня 1926.

Мілітаристична, якщо не воєнна політика Польщі не є випливом виключно постулятів польської дійсности, фатальної архітектонічної будівлі нової Польщі і то під кожним оглядом: географічним, політичним, економічним, яким хочете. Будівничі нової Польщі здвигнули найгірший, найдивогляднійший з повоєнних державних будинків на дуже широкій базі, але з діравими стінами і без даху. Ніодна з нових держав (за виняткoм Чехословаччини) не має таких фатальних границь, як Польща. Довгота польських державних границь виносить в сумі 5.287 км., з того на границю з Німеччиною припадає 1.662 км., а на границю з Рад. Союзом—1.412 км., разом на границю з двома сусідніми велитнями припадає 3.074 км. Додаймо до того 143 км. польського побережа над Балтиком, 139 км. границі з Данціґом і 521 км. границі з ворожою до Польщі Литвою, то одержимо враз з Німеччиною і Рад. Союзом 3.877 км. — так сказатиб—непевної на випадок збройного конфлікту державної границі. До „певних" граничних смуг можна зарахувати границю з Румунією (388 км.) і границю з Чехословаччиною (920 км.). Та з огляду на те, що простори румунської границі, як і більшість простору чехословацької границі заселюють галицькі Українці, то ледви чи й ті „певні" границі в рішаючій хвилі можуть уважатися певними. Безсумнівно певною лишається тільки границя з Латвією (102 км.) і частина границі з Чехословаччиною, а майже 5 тисяч км. граничної лінії можна зараховувати до непевних. До тогож всю східну і більшу частину полудневої границі заселює елемент, який з точки польської державної рації означується як „протидержавний", себто антипольський. Вкінці Польща має тільки невеличку лінію природних границь: на полудні (Карпати), де небезпека є значно менша, як на сході чи заході — і на сході у відтинку поліських болот, які криють в собі безліч небезпек.

Політично Польща не є сконсолідована. Фактично вона має до 40 відсотків (виленське „Слово" признає вже істнування в Польщі 40 відсотків „національних меншостей") непольського населення, яке є невдоволене польським режімом, а з того Українці й Білорусини (понад 9 міліонів населення, себто 33 відс. всього населення сучасної Польщі) постійно й різко виявляють, що не думають миритися з „довершеними фактами".

Також у лоні польського народу йде важка, завзята і затяжна боротьба на підкладі антитези між державою і нацією, на основі розбіжностей щодо цілі і завдань державного режіму, відношення до ріжних явищ політичних, культурних і економічних.

Економіка Польщі находиться в безнастанному хвилюванні й хитанні. Надмірний бюджет, велика армія, розбудова апокаліптичної поліцейсько-адміністраційної й бюрократичної машини, упадок варстатів праці, зріст безробіття, низька господарська культура, безвигляднiсть польського промислу, роз

на зверхню подібність, тому маємо вуси Мілюкова, живіт Родзянка і фризуру Керенського — але більше нічого.

— **Вбивство визначного комуніста.** На водах у Кисловодську невідомі люде вбили члена Центрального Виконавчого Комітету СРСР. Хасамова. Вбийники щезли і не лишили ніяких слідів по собі.

— **Нова дослідна катедра української літератури.** При полтавському Інституті Народньої Освіти повстає заходами місцевих наукових робітників нова науково-дослідна катедра українського письменства.

— **Палення небіщиків** поширюється чимраз більше в центральній Европі. В Берліні палять по смерти кождого четвертого небіщика (понад 10.000 людей річно), у Відні кождого десятого. В Чехословаччині будують тепер кілька нових крематорій, віденську крематорію розширюють.

— **Спорт в Австрії.** Союз копаного мяча в Австрії має 220 товариств, з того 30 професіональних, а 190 аматорських. Поза тим Союзом є ще також немала скількість товариств, які з ріжних причин до нього не належать.

— **Виясненя у справі пластових діточих таборів.** У відповідь на отвертий лист п. С. Біляка з Поморян у справі пластових діточих таборів („Діло“, ч. 159). Головна Управа Уладу Новиків виясняє, що: 1) Учасники оселі дістали офіціяльне повідомлення про виїзд до Корчина 7. липня — тиждень перед табором, а надто спеціяльно до п. Б. вислано телеграму, коли він не заявився 14. липня в пл. домівці у Львові. 2) Батьки мали обовязок відвезти дитину до самого табору і віддати в руки опікунові. Отже безпідставно обвинює тут п. Б. Г. У. У. Н., закидуючи їй неточність і недостачу орґанізації. Як доказ того, що п. Б. помиляється, Г. У. зазначує, що оселя відповіла вповні своїм вимогам, а учасники оселі не тільки не нарікають на неправильне функціонування пл. машини, але навпаки — є цілковито вдоволені і з приємністю згадують хвилі, перебуті в таборі. — За Головну Управу Уладу Новиків: **Іван Кліщ.**

— **Ucrainica.** „Праґер Прессе“ в 28. м. м. містить у своїм „Славянськім Огляді“ український відділ, в якому подані замітки про Державний Музей у Чернигові, про найновіші українські наукові публікації, про археольоґічні знахідки на Україні і про масовий наплив студентів до високих шкіл на Радянській Україні.

☦ Посмертна згадка.

Константин Проць, студент політехніки, помер по довгій недузі, заосмотрений Найсв. Тайнами, дня 22. серпня ц. р. в 22-ім році життя. Похорон відбувся в Снятині дня 23. серпня ц. р. 413

Яць Олексовський, господар в Ясениці Сільній, дрогобицького повіту, помер 28. червня ц. р. в 64 р. життя. Покійний був основателем усіх місцевих товариств, головою чит. „Просвіти“, членом-основателем „Народного Дому“ в Дрогобичі й ин. товариств. Це рідкий тип селянина-патріота й діяча. Похорони Покійного відбулися величаво. Прощальне слово виголосив о. Мацюрак, парох у Попелях. Від освітніх товариств у Дрогобичі промовляв п. Бойко, від місцевих товариств товариш Покійного п. Василь Стронський. На могилі зложено вінці від усіх місцевих товариств. — В. Я. п. і

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсевського у складі 30 осіб виступає:
Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди. 193 21-?

Прогулька „Плая“ до Брухович, Ровітна відбудеться в неділю, 5. ц. м. Збірка в 7·30 год. в залі голови. двірця. Відїзд в 8. год. Ходу 25 км. Їду взяти зі собою. Поворот вечером. 1—1

Подяка.

Всевишньому подобалося покликати до себе мого одинокого та любого сина, Костя. В смутку і болю по утраті Його зазная я від Всеч. оо. собратів і громадянства тільки ласки і співчуття, що відчуваю потребу серця зложити їм прилюдну подяку.

Передовсім дякую щиро Всеч. о. Духовним: о. деканові Сімовичеві, о. д-рові Каркутові, о. д-рові Лятишевському, о. Лятишевському, о. Гіссовському, о. Гордійчукові, о. Пікові, о. Лушпинському, о. Оренчукові, о. Аміровичеві обр. вірм., та о. Гунчакові за Служби Божі, відправлені за спокій душі Покійного, за участь в похороні та за слова потіхи. Особливу подяку складаю о. деканові Сімовичеві за слово любови і жалю, сказане батьківським серцем над гробом мого Костя, о. пароховi Оренчукові за приготування Покійного на дорогу у вічність і за уладження величавого похорону, а проф. Сілецькому за прибуття на похорон зі Станиславова та за слово прощання зі своїм колишнім учеником. Спасибіг і подяка також Товаришам Покійного за це, що в часі недуги відвідували Його, осолоджували йому Його терпіння, а по смерти віднесли Його на своїх руках на місце вічного спочинку та устами студ. Грибовського попрощали Його в останнє. Міщанському хорові під проводом п. Калитчука дякую за трогаючий спів, а численно зібраному Громадянству Снятина за молитви, сльози і участь в похороні. Не маю слів для висловлення подяки Вп. д-рові Белгрінові, фізикові і Вп. д-рові Залівському, директорові шпиталя за лікарську опіку, Сестрі Служ. Кесарії за догляд і поміч в недузі Костя, а Вп. п. меценасовій Семанюковій, Вп. п. Карпюкам і Вп. п. Беньковським за труд і ласку, виявлену мені в часі похорону. Бог хай нагородить Вам всім за цю ласку і труд. — Снятин, дня 26. серпня 1926. о. *Иосиф Проць*, батько, *Марія*, сестра. 413

Подяка.

Усім, котрі після смерти бл. п. Івана Лучечки оказали нам співчуття, беручи так численну участь в похоронному обряді, а передовсім Всеч. о. Гаврилюкові, о. Бачинському, Товаришам помершого залізничникам, та Вп. п. Білоусові, що занявся хором і участникам хору, щиру подяку складає — *Родина.*

Відповідь на „осторогу“ Д. Котка.

В „Ділі“ з дня 18. серпня н. р. вміщена „осторога“ Д. Котка, бувшого диріґента Українського Наддніпрянського Хору.

Можна було би на ту злісну писанину, взяту самим автором від початку до кінця в лапки не звернути ніякої уваги і пройти повною мовчанкою, якби Д. Котко тенденційно не силкувався профанувати і провокувати хор (який йому відмовив чести в проводі), оперуючи підступними і негідними порядної людини способами, як от: провокацією цілого хору перед заліщицьким старостою, зверненням до старости і поліції з вимогою (мало що не наказом), аби власти заборонили хорові концертувати, або хоч згадана вище „осторога“: Колектив хору (30 осіб) віддалив зі свого складу Д. Котка, — хор продовжує свою працю під проводом фактичного провідника і диріґента хору п. Євсевського і доповнюється тими кращими силами, які за часів „господарювання“ Д. Котка опустили хор, а які в свій час були окрасою хору і причинилися до звеличання і слави Котка ...

Отже не „частина“ як пишуть автори „Осторогі“ відкололася від хору, а колектив хору усунув зі свого складу Д. Котка.

Яка ціль „Осторогі“? Очевидно, Д. Котко хотів скомпромітувати хор. Не хотів лише Д. Котко добачити того, що його „осторога“ звернена проти його самого, бо в тих містах, про які згадує Д. Котко і когось „остерігав“ (Львів, Станиславів, Краків), хор під самостійним проводом, яко диріґента п. Євсевського ще не концертував.

Без сумніву, що в тих містах (готелям і реставраціям), завинив ніхто другий, як тільки автори „Осторогі“, бож вони тільки знають про ті борги та позички.

Смішно і по дитячому виглядає „Осторога“ неіснуючої „Управи“ неіснуючого „хору“ під батутою Д. Котка.

Громадянству вже відомі мотиви, з яких усунений Д. Котко зі зверхнього керовництва хору, а саме: а) недбайливість Д. Котка в музичнім проводі і неспосібність розвинути хор поза методами, заученими від других в таборі. З тої причини хорові загрожував поступовий занепад. б) Марнотратство, спекуляція та присвоєння хорових грошей (бо Д. Котко нізащо не хотів упустити зі своїх „чесних“ рук „корисної посади“ скарбника хору. в) Неморальні вчинки Д. Котка (як голосний арешт його в Торуні, „інцидент“ з хористкою п. N. і т. д.), які компромітували членів хору і за які Д. Котко має відповідати перед судом. Своєю „Осторогою“ Д. Котко хоче довести до відома, що він ще істнує та — на жаль — не подає місця свого перебування. Може воно придалось би судовим властям.

На прикінці подається до відома авторів „Осторогі“, що на чолі хору стоїть низче підписана Управа, яку обрали загальні збори хору дня 24. липня ц. р. в Заліщиках, а п. Андрія Давиденка, як людину високозаслужену перед хором, запросила Управа Хору на свою попередню посаду адміністратора хору.

Отсим Управа Хору на будуче не буде уділяти уваги ніяким інсинуаціям Д. Котка, не буде на них відповідати, а жадає від Д. Котка, якщо він рахує себе чесною людиною і схоче реабілітувати себе перед публичною опінією: хай зволить заграбоване ним хорове майно, гроші і рахунки в близчі дні здати Українському Центральному Комітетові у Варшаві, або Союзові Українських Інвалідів в Каліші (фірмою згаданих інституцій Д. Котко в свій час послугувався), в депозит хору, а про перебіг і висліди справи У. Ц. К. і Союз Українських Інвалідів поінформують заінтересоване громадянство через пресу. — Управа Українського Наддніпрянського Хору. Голова Управи *М. Машків.* Члени: *Михайло Токар, Роман Зубко, Микола Гнівень.* Секретар *Григорій Лев.* 29. серпня 1926 року м. Тернопіль. 415

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Українців 47·5, Москалів 34·4, Жидів 14; Сталінська — Українців 29·5, Москалів 62·7; Полтавська — Українців 77·2, Москалів 9·1 відсотків.

Колиж взяти на увагу групи робітників і їх заняття, то Українців є найбільше в спілці Робітземліс (робітники земельні та лісові) бо цілих 74 і пів відсотків, а Москалів є там лише 16·4 відс. У промисловій групі пересічна скількість робітників-Українців сягає 41·6 відс., а Москалів 40·6 відс. Між гірняками є Українців 44·9 відс., а Москалів 43·1 відс. У хемічному промислі Українців 48·6 відс., Москалів 27·8 відс. У цукровому промислі Українців 51·9 відс., Москалів 20 відс., а решта инших. Найменше Українців є в спілці кравців та робітників мистецтва, пересічно 13—23 відсотки.

Всього і по всіх групах робітників на Україні є 49 відсотків Українців, 31·6 відсотків Москалів, 12·8 відсотків Жидів і 5·7 відсотків робітників инших національностей.

Кінець сензації.

Правда про арештування „Ольшанського".

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 30. серпня 1926.

В данціґській пресі, а за нею й у инших ґазетах, появилася недавно тому сензаційна вістка про арештування Теофіля Ольшанського, що будьто би скривався в Данціґу під прибраним іменем Станислава **Реуса** (Reuss) та задумував звідтам перебратися на Радянську Україну. Ця вістка, повторена з вдоволенням ворожою нам пресою, виглядала відразу неправдоподібно, що між иншим і зазначив зараз наш дневник, бож давно з преси усім відомо, що Ольшанський після процесу Штайґера виїхав з Европи і перебуває в Америці, одначе нова сензація облетіла всю чужу пресу й викликала у деяких „добре поінформованих" ґазетах відповідні коментарі.

В дійсности Т. Ольшанський пробуває далі в Америці і його знайомі мають від нього листи вже з першої половини серпня, коли то Ольшанський повинен був би вже сидіти у Данціґу.

З Данціґу, як довідуємося з тамошнього добре поінформованого джерела, арештовано справді Станислава Реуса, але він з Т. Ольшанським має тільки спільного, що надужив його імени, щоб рятуватися перед можливою видачею польським судам покривкою політичного злочину.

Ст. Реуса арештовано згідно з першими вістками під закидом крадежі, а мабуть також і за инші, цілком неполітичні історії, за які данціґська поліція вже давно його безуспішно розшукувала.

Ст. Реус, що походить з Тернопільщини і приїхав до Данціґу мабуть осінню 1923-го року, зазнавав у Данціґу не дуже доброї слави й належав донедавна до спеціяльного „промислового" гурту Лапинського, Кравцева й товаришів, що, не маючи заняття й зарібку „промишляв" і держався довший час усякими неясними трансакціями, як нпр. вироблюванням паспортів і віз до Америки й иншими такими справами. Весь цей „гурт" задумував вибиратися на Радянську Україну й коли в Данціґу була надзвичайна радянська місія, крутився коло неї й вона допомогла Лапинському дістати паспорт у берлінському радянському консуляті й виїхати на Україну, де мав дістати посаду начальника стації коло Житоміра. З виїздом Лапинського і Кравцева (мабуть до Франції) ця „симпатична" група розбилася, а останній її недобиток опинився тепер у тюрмі, надуживаючи чужого імени. Побачивши безвиглядність такого викруту, Реус відкликав уже свій „псевдонім" і подає свідків на те, що він не Ольшанський.

Вкінці слід ще згадати, що Ст. Реусом заопікувався відомий д-р Кравчук, що приїхав до Данціґа перед якими 10 місяцями й шукає тут відповідної „роботи".

Н. Я.

З преси.

Більшовицькі комбінації на тему „шпигунської афери".

З приводу недавно „відкритої" і широко розреклямованої „шпигунської афери" аж тепер забрав голос харківський „Комуніст" у статті „Діла західньо-українські" (ч. 193. з 25. серпня 1926). Польське „відкриття" ставиться там на дуже широку ногу. Комбінації, калькуляції й догадки про ріжні „орієнтації" українських націоналістів такі подиву гідні, що годиться познайомити з ними й наших читачів. Починається все від Англії (найболючіше місце більшовиків!). Отже:

„Англійські пляни віддати Німеччині Данціґський коридор і Горішній Шлеськ, дати за це Польщі компенсацію на Сході („покищо" коштом Литви) і таким чином помирити Німеччину з Польщею, щоб використати їх потім обох, як знаряддя протирадянської англійської політики, — ці пляни безперечно не залишаються без відгуку в Німеччині. Принаймні щодо Західньої України, то тут уже не бракує фактів, коли німецькі агенти (не конче офіціяльні) пробували вплинути на деякі політичні угрупування в напрямі відмови з боку останніх від „орієнтації" на Радянський Союз. Однак з другого боку — німецькі політики, ясна річ, не можуть спускатися на те, що взаємини між Німеччиною і Польщею полагодяться самою лише дорогою обопільного порозуміння. Треба давити Польщу не тільки зовні, але й з середини, — треба ослаблювати силу її відпорности німецьким аспіраціям. Так повстає згадувана вже вище діяльна піддержка з боку деяких політичних чинників Німеччини західньо-українських націоналістів, — піддержка одним вістрям звернена проти Польщі, другим — проти Радянського Союзу. Так само, ясна річ, що й західньо-українські націоналісти не мають жадних підстав довіряти федералістичним обіцянкам Пілсудського. З Пілсудським дружи (sic!), а німецький камінь за пазухою держи — ось засада їхньої „зовнішньої" політики. Словом, в межах самого протирадянського табору кожний старається, очевидно, застрахувати себе від того, щоб йогож таки спільники не підвели його „під дурного хату".

Бачите, колиб не „Комуніст", то ми й не зналиб були, на якому широкому ґрунті виросла „шпигунська афера". Мовляв, Німці бажають згоди з Польщею (за намовою Англії). Польща брикається і не хоче добровільно віддати Шлеська й Данціґського коридору. Тому вузловаті Німці пускають на Польщу західно-українських націоналістів, бажаючи її так ослабити, щоби вона була підготована до уступок... Німеччині. А ті західноукраїнські націоналісти такі — вибачте — йолопи скінчені, що тільки й знають, що шкодити Польщі і то в користь Німеччини. Шкодять вони не тільки Польщі, але й Рад. Союзові, являючись знаряддям англійсько-німецьких плянів. Чим саме шкодять ті прокляті націоналісти Рад. Союзові? Тим, що дружать з Пілсудським. Аякже, таки з протирадянцем Пілсудським. Дружба дружбою, та не зважаючи на це, оба „союзники" асекуруються, як можуть. Націоналісти держать на Пілсудського за пазухою німецький камінь, а Пілсудський, лякаючись надмірного зросту своїх „союзників" поволеньки „вимацує" їх при допомозі своєї офензиви і саджає їх в тюрмі, щоб не надто брикали. Ось воно як: Єй Богу, колиб нам „Комуніст" не виложив був того просто, ясно, як на долоні, ми й не зналиб були тих ходів, якими сплітається дружба зах.-українських націоналістів з Пілсудським. Для кожної, сяк-так нормальної людини ясно, що тепер ті капосні націоналісти повинні отямитися і не лізти вовкові в зуби, коли воно до тогож шкідливо і для Польщі і для Рад. Союзу, та й для самих таки націоналістів (бо якаж користь йти в тюрму, а може й на другий світ), а користь з того одній тільки Німеччині. Деж там!

„Однак — авторітетно й самопевно твердить „Комуніст" — до розриву між табором Пілсудського і західньо-українськими націоналістами „шпигунська афера", розуміється, так само не доведе, як не довели до неї згадувані вище травневі арешти (Целевича і тов.). Саме вже розголошення даних поліційного слідства викликає підозріння, що поза кулісами всієї тої історії намацується вже якась „спільна мова".

Та хоч як воно буде, факт лишається фактом, що авантурницька пропасниця трясе тепер, як нинішніми керовничими колами Польщі, так і певними колами західньо-українського міщанства... Не випадковим є, між иншим, і несподіване звеличання уидівською пресою раніше ненюж оплювуваного Петлюри, так знеnавидженого в усіх політичних угрупуваннях Галичини. „Реабілітація" Петлюри — це місток до порозуміння не так, звичайно, з недобитками української еміґрації, як з маршалом Пілсудським".

Тепер ще ясніше й акуратніше. Арешти й тюрми — дурниця, важне Петлюра. Чи варто нагадувати, що „уидівська преса" не величала пок. Петлюру як фірманта пливкої варшавської умови, попередниці твердого і стійкого рижського трактату, тільки боронила його як людину перед закидами погромництва, поширеного на весь український нарід.

Зрештою, чи треба довше зупинятися на цих комбінаціях? Хіба досить. Варто тільки зазначити одно: ріжні „соціялістичні", комуністичні й ультра-націоналістичні (чи там „активістичні") органи з легким серцем, грубо, бездумно, нераз серед потопи лайок закидують націоналістам (тим, що звичайно сидять в тюрмах, а не тим, що ведуть „активістичну" політику за печею) вперте змагання до угоди. Справді, ці всі обвинителі на нашому ґрунті є сирими примітивами. Якщо вони хотять позбутися примітивізму і навчитися, як це робиться, то нехай пильно читають „Комуніста".

М. Ч.

Слідами Варшави.

Одна таємниця львівської карно-слідчої поліції.

Львівська польська преса принесла сензаційний опис одної пригоди зі злодіями, що кидає своєрідне світло на органи безпеченства, що працюють у карно-слідчому відділі львівської поліції. Перед кількома днями приїхав до Львова фотограф з Тарнова Гуттер. На Гетманській вулиці недалеко театру запропонував йому якийсь невідомий купно золотого годинника за дуже невеличку ціну. Гуттер почав з ним розмову й остаточно погодився щодо ціни та витягнув з кишені коверту з грішми, щоби заплатити за годинник. В тій хвилині незнайомий „купець" вирвав Гуттерові коверту з грішми і втік разом зі своїми товаришами, що цілій історії купна й продажі приглядалися весь час з боку, до каварні „Музеум", а там пробравшися через подвіря і другу браму щезли в иншій вулиці. Пошукування Гуттера за грабіжниками не довело до ніяких результатів. За порадою власника готелю, в якому мешкав пошкодований, звернувся він до поліції та зажадав, щоби йому показали фотографії львівських переступників.

В канцелярії поліції дали йому фотографії обманців т. зв. „зецерів". Колиж він зажадав фотографій инших переступників, то їх не дістав. Гуттер не здався і пішов з жалобою до управителя слідчого відділу. По дорозі стрінув поліційного фотографа Хшановського, що був його особистим знайомим. Хшановський допоміг йому вглянути в цілий альбум поліційних фотографій. В альбумі Гуттер пізнав того, що зрабував у нього коверту з грішми в сумі 1200 зол. Виявилося, що цей тип зветься Ізаак Сафран і що занотований він на поліції як налоговий обманець („зецер"). Деякі поліційні урядники вмовляли в нього, що це не може бути, щоби Сафран допустився грабунку, бо від півтора року служить він в Бережанах при війську. Не зважаючи на те, Гуттер обстоював при свому і твердив, що саме ніхто инший а Сафран його ограбив, та домагався від поліції пошукування за вказаним „зецером".

Потім пішов Гуттер до готелю. За кілька годин прийшло до нього трьох делеґатів. Вони заявили, що знають про його пригоду, знають, що був на поліції, що пізнав там виновника грабунку, що домагається його арештування і тому прийшли запропонувати угоду.

Гуттер ніякої угоди не хотів, а тим більше такої підозрілої. Тоді делеґати почали його переконувати, що краще йому погодитися ніж наражуватися на суди, процеси і неприємности. Це подіяло на пошкодованого, тим більше, що був без грошей а посередники пропонували йому їх зворот, але не в цілости. Спершу пропонували вони зворот 600 зол., але по довгих торгах згодилися на зворот 900 зол. (а ограбили 1200!) з тим, що 500 дістане готівкою а 400 векслями платними 1. жовтня і 1. листопада. Але й того не дістав відразу, а мусів погодитися на здепонування грошей і векслів у готелевого портієра, доки не відкликав на поліції донесення. Сповнивши і це, що поліція приняла до відома, дістав гроші, а замісць векслів також готівку в сумі 300 золотих (замісць 400). Таку вигоду зробив йому приватно один з посередників, що зреалізував векслі на місці. Діставши гроші Гуттер махнув рукою і виїхав чимскорше зі Львова.

Образець це цікавий і дуже повчаючий. Отже поліція не показала спершу Гуттерові всіх фотографій львівських т. зв. „зецерів", хоч між ними був і Сафран. Поліція боронила Сафрана і вмовляла в Гуттера, що Саф. не міг його ограбити.

Заражже по повороті Гуттера до готелю явилися в нього посередники. Звідки вони могли довідатися, що він розпізнав грабіжника і домагався його арештування?

Виходить, що в карно-слідчому відділі львівської поліції відносини не дуже то втікли від варшавських, про які тепер пише вся польська преса з великим обуренням.

Та всеж коли ми недавно написали в статті п. з. „Моральна гниль" про те, що на варшавських відносинах збирується вся карно-слідча поліція в Польщі, то прокуратура це місце сконфіскувала. Повище змальована пригода фотографа Гуттера наше становище в тій справі вповні підтверджує.

Львівський „Курєр Львовскі" цитуючи нашу статтю „Моральна гниль" додав від себе замітку, що Варшава одідичила те страшне зло по давній російській владі, тому, мовляв, нема що за те обвинувачувати Польщі.

Поминувши те, що польські державобудівничі знали, що одержали в спадщині від Росії і з тим чомусь не боролися, нині приходиться нам ствердити на основі повищого, що вони навіть не приймали ніяких заходів для льокалізації того зла. Львівський випадок доказує ясно, що моральна гниль обіймає не тільки Варшаву і всю бувшу російську займанщину але й Галичину зі Львовом, де чейже нема і не було ніколи ніяких традицій давнього російського „уголовно-розыскного отдѣления". А тому сміємо ще раз підчеркнути, що таких скандалів, як варшавські у тамошній карно-слідчій поліції, є багато у цілій Польщі. Та їх треба розкрити. Поволи вони виходять на світло денне вже навіть у Львові. Згодом вилізуть вони, як шило з мішка, і в инших містах. Словом, поліційно-злодійський зліпок творить у Польщі під теперішню пору вже сильну організацію, творить своєрідну державу в державі. З цим нечуваним і хоробливим явищем требаб боротися незвичайно радикально, та тієї боротьби якось до тепер не видно. За те є боротьба і то інтензивна, невгаваюча боротьба політичної поліції з вітряками української, білоруської, литовської і накінець комуністичної небезпеки. Злодії тому можуть бути певні здобутих позицій та дивитися самопевно в їхню світлу будуччину.

НОВИНКИ.

— **В справі матуральних свідоцтв.** Кураторія Л. Ш. О. розпорядком з дня 1. вересня 1926. ч. О—2427/26 подала до відома дирекціям усіх середніх шкіл з українською викладною мовою, що міністерство освіти рескр. з дня 24. серпня 1926 ч. О. През. 7380/26 повідомило, що державна печатня у Варшаві надішле тими днями свідоцтва іспиту зрілости з копіями і з польсько-українським текстом. До всіх вищих шкіл видано доручення, щоби приймали б. абітурієнтів тих шкіл, котрі не отримали ще досі свідоцтв зрілости на підставі тимчасових посвідок дотичних шкіл. Тимчасова посвідка має виглядати так: Tymczasowe poświadczenie. Z upoważnienia Wysokiego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24. sierpnia 19.6 Nr. Prez. 7380/26 ogłoszonego przez Wysokie Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego okólnikiem z dnia 1. września 1926 Nr. 2427/26 w sprawie świadectw z tekstem polsko-ruskim dla gimnazjów, Kierownictwo Prywatnego Gimnazjum w . . . . . (typu kl. dawnego) z . . . . prawami gimnazjum państwowego poświadczam niniejszem, że N. N. ur . . . . wyzn. gr. kat. zdał(a) zwyczajny egzamin dojrzałości dnia . . . . . 1926. Незалежно від цього УПТ. в телеґрафічній дорозі зажадало від міністерства висилки українсько-польських матуральних бланкетів. — **І. Громницький**, шкільний референт УПТ.

— **Керенський на сцені.** В ленінградському „Театрі артистів" дають тепер щовечера комедію С. Маріманова п. з. „Керенський". „Красная Газета" пише про цю штуку так: Автор займається більше анекдотами як справжньою історією. Переміщання незвязаних із собою сценічних образів пригадує нам декілька епізодів, які можна пізнати краще і з більшою користю з відповідної мемуарної літератури. Родзянко, Мілюков, Некрасов і Чхеїдзе являються і зникають, не зворушуючи зовсім глядачів. Автори звернули всю увагу

віяння надії щодо великого транзитового шляху через Польщу, недостача кредиту з огляду на непевне положення в Польщі і т. и. — ось що ставить польську державу в постійний кругіж вічних небезпек, ось що виключує спроможність консолідації.

Коли до того додати, що Польща межує з Радянським Союзом; державою-кольосом з різко відмінним устроєм, протилежним світоглядом, та що вона є першою стацією на шляху розвитку леліяної комуністами світової революції, — то будемо мати низку гордіїських вузлів, яких сучасні керманичі Польщі не в силі розвязати мирним шляхом. Деяких не в силі, а до деяких вони предисоновані з огляду на свою традицію, виховання, світогляд і ненажерливі апетити.

Будівля сучасної Польщі в кожній стіні має величезні діри, кожна квестія являється гордіїським вузлом. Повільна, мирна розвязка тієї низки вузлів вимагалаб крайного самовідречення, самопожертви, резиґнації з великих аспірацій, а до цього Польща не є здатна.

Тому війна має бути панацеєю на всі лиха, тому воєнні замисли і наміри мають вивести Польщу зі сліпої вулиці і розтяти всі гордіїські вузли, розуміється в користь Польщі. І до тієї війни підготовлюються всею силою пари. Для кожного, що вміє вичувати і глядіти без кольорових окулярів, ясно, що атмосфера є наелєктризована, та що травневий переворот мав на меті — не так „моральну санацію", як радше наблизити хвилю воєнної розправи.

Як донесли останні телєграми, трудноші в лоні Ліги Націй звільна усуваються, на заході приходить до стабілізації, а з хвилею, коли це станеться, той захід схоче заводити той стан стабілізації і на сході, але по власній лінії і згідно зі своїми інтересами.

Очевидно, Польща, яка тепер в Женеві виявила дивну поміркованість, вдоволяючись півпостійним місцем у Раді Ліги Націй, буде авангардом того „реформаційного" заходу у відношенні до сходу. Таким чином скомплікований польський гордіїський вузол покривається з інтересами заходу, а це для Польщі становить свого рода гарантію на випадок воєнної невдачі.

Здвиги, які тепер помітні в міжнародній і польській політиці, хоч ця остання — як несамостійна — є тільки відбиткою попередніх, повинні нас заставити до задуми над тими подіями, а головно повинні нас зєдинити з огляду на бурю й хуртовину, яка збирається над нашими головами.

Ф. Ф.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Нова висока школа в Київі.

Київські наукові кола роблять поважні заходи біля заснування Всеукраїнського інституту історії та матеріяльної культури в Київі. Ці заходи набирають останніми часами цілком конкретних форм. Науково-дослідна катедра археольогії при українській Академії Наук вже виготовила проєкт про перетворення її в інститут історії та матеріяльної культури України. Метою інституту — наукове досліджування старовинної історії та розвитку матеріяльної культури на Україні, а також підготовка наукових робітників. Інститут буде мати такі відділи: археольогічний, мистецький, антропольогічний, архівознавства й етнографічний. Проєкт інституту находиться вже в Харкові, в Народньому Комісаріяті Освіти і Головнауці та чекає на затвердження.

„Cuius regio..."

Шляхи Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 28. серпня 1926.

I.

Як позволите, то вернемося до питань фінансової політики сьогоднішньої Франції, зазначених у недавному нашому дописі про „Шляхи Франції". Передовсім — кілька фактів, по части відомих, по части мало відомих або й зовсім невідомих не тільки чужинцям-гостям, а й великанській більшости самих Французів. Ось так:

Чим довше триває теперішній парляментарно-республиканський режім, тим швидше росте тут число державних урядників (і тим низче спадає число народин); в останніх 25 роках державний персонал подвоївся. Дійшло до того, що нині на тисячу людности є у Франції 37 урядовців, а н. пр. в Німеччині (після реакційних реформ ген. Зекта) тільки 19, в Італії Муссолінія 14. В Англії ще безконечно менше. І не можна сказати, що в Німеччині, Італії й Англії державні уряди працюють поволіше або гірше, ніж у Франції: навпаки. Судові процеси тягнуться тут не місяцями, а роками; багато тисяч учителів і утительок державних народних шкіл взагалі нічого не роблять — ізза систематичного бойкотування великою частю селянської людности безрелігійних державних шкіл (дітвора ходить до удержуваної селянськими складками приватної, себто релігійної школи). Взагалі урядовців є у Франції бодай вдвоє більше, ніж треба і вони, правда, зле платні, але натомісць мають право бути синдиками і можуть страйкувати проти свого патрона, держави.

Хто бодай кілька днів прожив у Франції, той не міг не завважати — бо воно само кидається в очі: тутешні телефони — справдішня кара божа: апарати передпотопові, такси високі, а одержати сполучення — завдання довге і важке, часто взагалі неможливе;

тутешні сірники найпоганіші мабуть на весь світ: або головки на них взагалі нема, або коли черкнути, запалена головка вам скаче в очі, або заки засвітите, якийсь час душать вас острими випарами; за те вони дуже дорогі, і щораз дорожчі;

курці впевняють, що французький тютюн препоганої якости, а самі знаємо, що він вдвоє і втроє дорожчий від тютюнів сусідніх держав;

залізнича сітка, котра є власністю держави (північна), славна неохарністю своїх возів і двірців і неввічливістю свого надмірно численного персоналу, і різко відріжняється з цього погляду від матеріялу і служби приватних залізничих компаній.

Чому воно так? Чому горожанин має дорого платити за телефони, сірники і т. и., тай вдоволятися лихим матеріялом і недбайливою послугою? Відповідь усе одна: бо це державні монополі, а правило таке, що доволі коли республикансько-парляментарний режім покладе свою руку на яку-небудь галузь підприємства, то підприємство таке швидко попадає в застій або просто в дефіцит, а публика мусить платити за сумнівний привілей: держави як фабриканта. Таке правило. І невже ви не помітили, що коли більшовицькі економісти час від часу чваняться, що, мовляв, одна або друга область господарки підіймається до колишнього рівня, — то в 9 разах на 10 мається там діло з відданими в приватні руки, здемонополізованими підприємствами.

Великі компанії продукують дешевше, дають кращий товар і услуги, платять свій персонал куди ліпше удержавнених, монопольних підприємств. Бюрократичні методи і бюрократична психольогія — вороги господарських метод і економічної психольогії. Доказів цього не треба шукати аж у промовах Дзєржинського — доволі глянути кругом себе, хочби у Франції.

II.

Мало того. Одні галузи французьких монополів працюють на дефіцит, другі приносять зиски многократно низчі того, що могли би приносити, якби були в приватних руках, а втрати або недостаточні зиски вирівнює — податник. Подібно, як 110,000,000 зол. втрати на спіртовім монополі в Польщі теж заплатить податник.

Та проте принціп монополів, деморалізуючий і негосподарний, є справдішнім табу соціялістично-радикального й парляментарно-республиканського режіму. Доплачувати, тратити, зле служити загалові — нехай! Тільки, борони Боже, не нарушити монополів. Чому?

Для соціялістів і заражених соціялістичними міркуваннями радикалів удержавнені монополі, то ступінь на тій драбині соціяльно-економічного розвитку, котрою світ, мовляв, „підніматься" до повного соціялізму, який покищо осягнено тільки в щасливій Більшовії. Віра в соціялізм і в монополь, як його передтечу, так сильно вгніздилася в останньому століттї в деяких головах, як у попередніх століттях там гніздилася нпр. віра в чарівниці, або славетна соціяльно-політична засада cuius regio, eius religio. Нині в чарівниці вже мало хто вірить, а коли соціялістичний експеримент на трупі бл. п. Росії вповні дозріє і навіть сліпим покаже свою нелюдяність, то й віра в монополі, разом з багатьма иншими соціялістичними тайнами і віруваннями, спочине в тім смітнику ідеольогій, в якому спочиває така могуча колись засада cuius regio. Та це не станеться ще завтра ні після-завтра — забобони і пересуди мають тверде життя, а більшовицька спроба ще за коротко триває; та річ певна, що мане-текель уже пишеться на соціялістичній стіні, і що може вже й не за горами ті часи, коли людство і соціяльні кляси будуть собі шукати инших ілюзій, не-соціялістичних.

Знов-же парляментарній демократії, себто тій кількатисячній олігархії послів, сенаторів, міністрів, кандидатів у міністри, та їх синів і свояків, яка водить за ніс 40-міліонового народнього суверена, — безчисленна урядницька маса і монополі неминуче потрібні як виборча машина, як знаряд самозбереження. В основі спору за чи проти монополів лежить терпке аліментарне питання, життєве питання звироднілої на континентальнім грунті щепи парляментаризму, здорової на рідній англійськім грунті. Щораз нові урядницькі посади і спромоги грабіжницького господарення монополями, то найсильніший знаряд виборчої корупції, тої бази парляментарно-демократичних режімів на европейськім континенті. Тютюневими трафіками й урядовими посадами платиться і удержується французька парляментарна демократія.

III.

Обчислено і доказано, що як би французька держава продала або бодай виарендувала свої головні монополі, то оздоровлення французького скарбу і французької валюти могло би переводитися з узисканих тією дорогою фондів, і що не треба би ані руйнувати рідний капітал соціялістичними мірами, ані віддавати країну під ярмо чужинецької фінансової плютократії. Треба би тільки кинути геть соціялістичні забобони і парляментаристичні виборчі огляди, і завернути державу до питомих їй функцій (передовсім краєвої оборони, поліції безпеченства, судівництва, заграничної політики), а Франція могла би сама себе вирятувати.

Але щоби таке діло зробити, на те треба би Франції не типічного й традиційного „міністра", а справдішнього державного мужа, який — обік инших прикмет — мусів би мати й відвагу ставити чоло непопулярности, без якої неможливе ні звільнення половини урядових галапасів, ні змобілізування монополів.

Чи Пуанкаре — такий муж?

Ті, що знають його близче, дуже в тому сумніваються, а видані ним досі розпорядки для ратунку франка (черствий хліб, дві страви в ресторанах, то що) виглядають радше на шикани ніж на вислови великої політичної думки.

Злобний Клемансо казав часто, що „Пуанкаре все знає, а нічого не розуміє". То дуже пильний і совісний адвокат для цивільних справ; свої „акти" він вистудіює точно, як мало хто. Але іскри Божої у нього нема сліду. Знаєте, кого з українських політиків пригадує здалека Пуанкаре? Нашого довголітного, невтомного, безупинно роботящого д-ра Костя Левицького — з тою хіба ще ріжницею, що Пуанкаре читає майже все, що замітнішого появиться у французькій мові, що в ньому накопичені незмірні духові засоби старої і тонкої французької культури, і — нарешті — що він абсолютний елєатерик, навіть супроти столового вина. Поза тим та сама фізична солідність, точність у виконуванні обовязків, небуденна здібність праці. І те саме органічне недовіря супроти чужої ініціятиви, а навіть нової думки.

Чи — з такими прикметами вдачі й ума, Пуанкаре той жданий муж державний, якого прагне нинішня Франція, — не нам тут рішати.

В. Левицький.

Національний склад робітництва на Україні.

Всеукраїнська Рада Професійних Спілок перевела статистику робітництва на Україні по його національному походженні та приналежности. Статистикою обнято 993.457 робітників, отже тільки 62.6 відсотків усього числа робітників, що працюють по фабриках і промислових підприємствах.

Статистика виказує, що в 28 округах число робітників-Українців досягає 50—80 відсотків. В промислових округах національний склад робітників представляється ось як: Артемівська округа — Українців 50·9 відс., Москалів 29·1 відс.; Катеринославська — Українців 32·4, Москалів 29·4, Жидів 34·2; Запоріжська — Українців 56·6, Москалів 24·7; Луганська — Українців 37·8, Москалів 56·2; Київська — Українців 49·4, Москалів 24; Харківська —